

ІНФОРМАЦІЙНО-АНАЛІТИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ОБЛІКУ ЗАПАСІВ НА ПІДПРИЄМСТВАХ

Савченко А. І., магістр, Харківський національний університет міського господарства імені О. М. Бекетова

Для здійснення господарської діяльності підприємствами всіх форм власності та галузей економіки використовують запаси, які є найбільш важливою і значною частиною активів підприємства. Вони займають особливе місце у складі майна і домінуючу позицію у структурі витрат підприємств різних сфер діяльності. Запаси є складовою частиною групи матеріальних ресурсів, які формують економічні ресурси.

Безперервне спостереження за всіма господарськими операціями на підприємстві здійснюється за допомогою документування. Автор першої книги з бухгалтерського обліку, виданої приблизно 540 років тому, Лука Пачолі писав: "...ніхто не спроможний вести свої бізнесові справи, якщо не захоче дотримуватися належного порядку в записях, та при цьому душа його буде в постійній тривозі" [2].

Для отримання деталізованої інформації, необхідної для управління запасами за їх окремими видами та процесами, організовується аналітичний облік. Дані аналітичного обліку використовуються, переважно, в системі менеджменту, а його інформація необхідна управлінцям різних рівнів.

Економічна наука досить багато уваги приділяє питанню обліку запасів. Загальні теоретичні питання обліку запасів не залишилися поза увагою таких провідних вітчизняних вчених, як Ф. Ф. Бутинець, Б. І. Валуєв, С. Ф. Голов, Л. В. Жилкіна, З. В. Гуцайлюк, М. В. Кужельний, В. І. Єфіменко, Г. Г. Кірейцев, В. Г. Лінник, В. С. Рудницький, Н. М. Ткаченко, В. В. Сопко, П. С. Смоленюк. Однак все ще існують питання, які потребують подальших досліджень та наукових розробок.

Деталізація аналітичного обліку запасів обумовлена, по-перше, наявністю великої кількості складів для їх зберігання; по-друге, значною їх номенклатурою; по-третє, складною організаційною та виробничою структурами підприємства тощо.

Аналітичний облік запасів ведеться в розрізі їх найменувань або однорідних груп, за допомогою карток складського обліку, які розміщуються в картотеці за технічними групами виробничих запасів відповідно до номенклатури-цінника. Кожна з груп запасів поділяється за видами, сортами, марками, типами, розмірами. Кожному найменуванню, сорту, розміру запасів привласнюється коротке числове позначення (номенклатурний номер), яке записують до спеціального реєстру-номенклатури-цінника, де також вказують одиницю виміру та облікову ціну запасу [3].

На кожному документі з руху запасів вказано не тільки найменування запасу, але й номенклатурний номер, що дозволяє уникати помилок під час заповнення прибуткових і видаткових документів та здійснення записів у складському і бухгалтерському обліку запасів.

Необхідно зазначити, що чітко організований аналітичний облік є важливою передумовою раціональної організації бухгалтерського обліку. Для правильного ведення аналітичного обліку запасів слід дотримуватися основних вимог:

- 1) кількість аналітичних рахунків визначається потребами підприємства та його видом діяльності;
- 2) запаси обліковуються в натурально-вартісному виразі;
- 3) аналітичний облік ведеться в картках або відомостях;
- 4) в кінці звітного періоду здійснюється звірка аналітичних рахунків з синтетичними.

Складність і трудомісткість обліку запасів, різноманіття форм первинних документів, неналагодженість взаємодії бухгалтерії, складу та виробничих підрозділів вимагають різноманітних підходів при вирішенні конкретних питань техніки та методики ведення аналітичного обліку запасів. Також потребують удосконалення документи, на основі яких структурні підрозділи одержують сировину, матеріали, покупні готові вироби із заводських складів (лімітно-забірні картки, забірні картки, вимоги і накладні тощо) [1].

На сьогодні важливу роль у бухгалтерському обліку запасів та документообігу посідає їх інформаційне забезпечення, а саме використання комп'ютерних програм. Для комп'ютерної підтримки ведення обліку існує правило, що всі дані повинні накопичуватися та узагальнюватися, потім, на основі першоджерел, та в подальшому через пункти сполучення програм передаватися у відповідні пункти розрахунків, оцінок, узагальнень та аналізу.

Сучасні інформаційні системи ведення обліку безпосередньо пов'язані з управлінням підприємства та без перебільшення є ключовим елементом інфраструктури підприємства [4].

Впровадження системи управління запасами шляхом удосконалення інформаційно-аналітичного забезпечення обліку запасів, спрощення системи документообігу та чітка організація обліку з застосуванням програмного забезпечення обліку запасів підприємства, враховуючи особливості його діяльності, надасть можливість отримувати точну та детальну інформацію про наявність і рух запасів, здійснювати чіткий та розгорнутий аналіз обсягів запасів, що також вплине на поліпшення роботи підприємства, прийняття відповідних управлінських рішень і, як наслідок, отримання бажаного прибутку.

Список використаних джерел:

1. Лежненко Л. І., Ломова І. О., Теоретичні аспекти удосконалення аналітичного обліку виробничих запасів - «Молодий вчений» • №5 (08) • травень, 2014 р. Режим доступу: <http://molodyvcheny.in.ua/files/journal/2014/5/32.pdf>
2. Низова О., Первинний документообіг: тенденції до спрощення / О. Низова // Вісник Міністерства доходів і зборів України [Електронний ресурс] : 2011. – № 47. Режим доступу: <http://www.visnuk.com.ua/ua/pubs/id/561>
3. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 9 "Запаси" (П(С)БО 9) затверджено наказом Мінфіну від 20.10.1999 № 246. із змінами та доповненнями.
4. Марушко Н. С., Воляник Г. М., Інформаційні системи ведення обліку: Сучасний стан і тенденції розвитку - Науковий вісник НЛТУ України. – 2015. – Вип. 25.3 – Режим доступу: http://nltu.edu.ua/nv/Archive/2015/25_3/62.pdf